

Πόθεν τὸ ὄνομα «Καμκαρέα»¹

Οἱ περιηγηταὶ Spon καὶ Wheler, οἱ τὸ 1676 τὰς Ἀθήνας ἐπισκεφθέντες, ἀναφέρουσιν ἡμῖν, ὅτι πλησίον τοῦ ναοῦ τούτου ἔκαμνον ἄσβεστον, ἥτοι ἦσαν *τὰ καμίνια*· οἱ αὐτοὶ περιηγηταὶ ἀναφέρουσιν ἡμῖν τὴν θέσιν Καρέα, ὅπου ἦσαν καὶ εἶνε λατομεῖα, ἔνθα καὶ ὁ νῦν σωζόμενος ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καρέα.

Καμκαρέα λοιπόν, φρονοῦμεν, ὅτι δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο, ἢ συγκοπή τοῦ καμίνια-Καρέα, ἐξ οὗ Καμνικαρέα (καὶ βραδύτερον Καπνικαρέα), Καμνικαρέα καὶ τέλος Καμκαρέα.

Τὸ ὄνομα δὲ Καρέα προήρχετο, ἢ ἐκ τοῦ ἰδιοκτῆτου τῶν καμίνων, ἢ ἐκ τῆς τοποθεσίας τοῦ λατομείου Καρέα, ἐξ οὗ ἀπεκόπτοντο οἱ λίθοι πρὸς κατασκευὴν ἄσβестου. Καθ' ἡμᾶς δὲ τοῦτο εἶνε τὸ ἀρχαῖον καὶ τὸ καθολικὸν ὄνομα τοῦ ναοῦ «Παναγία ἢ Καμκαρέα» καὶ οὐχὶ Καμουκαρέα ἢ Καπνηκαρέα· τὸ τελευταῖον μάλιστα ὄνομα εἶνε νεωτάτη τῶν λογίων τροποποιήσις ἄγνωστος καὶ νῦν εἰς τοὺς ἐντοπίους γέροντας Ἀθηναίους.

Ἄλλως ἢ παραγωγή τοῦ κ. Πιπτάκη εἶνε πολὺ βεβιασμένη, ὅτι ἐκ τῆς Δήμητρος, λατινιστὶ Ceres, ἐσχματίσθη Καισαρία, καὶ ἐκ τούτου Καπνηκαρέα· ὥς καὶ ἡ τοῦ κ. Σουρμελῆ, ἣν ἅπαντες σχεδὸν ὡς ἔγκριτον καὶ αὐθεντικὸν κῦρος ἔχουσιν παρεδέχθησαν, ὅτι περὶ τὸ 1690 οἱ Ἀθηναῖοι, τὸν ναὸν ἐκ πυρκαϊᾶς τῶν τούρκων καθαρίζοντες, εὔρον τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καπνισμένην = ἐξ οὗ καπνισμένη κᾶρα = Καπνηκαρέα· διότι πολλῶ τοῦ γεγονότος τούτου πρότερον ἐκαλεῖτο ἤδη ὁ ναὸς οὗτος ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω περιηγητῶν *Παναγία ἢ Καμκαρέα*.

Γεώργιος Λαμπάκης

διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας

¹ Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς σημερινῆς ἐορτῆς δημοσιεύεται ἐκ τοῦ ἀνεκδότου συγγράμματος τοῦ διδάκτορος κ. Γ. Λαμπάκη «Αἱ ἐν τῇ Ἀττικῇ χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες» τὸ μικρὸν τοῦτο τεμάχιον ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸ θέμα τῆς ἡμέρας καὶ καταδεικνύον τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ ρηθέντος βιβλίου, ἐν ᾧ [τόσα] ἐξετιμήσαμεν καὶ εἰκόνας καλλίστας, ἰδόντες χειρόγραφον αὐτό.